

Het licht schijnt in de duisternis

Preek nav Joh 1

Paaskerk Baarn Kerst 2015

ds Marleen Kool

Het was in 1941 in de donkere dagen van de WO II dat Hendrik Werkman Een beroemde Nederlandse schilder uit Groningen uit handen van zijn dominee vriend chassidische vertellingen van Buber kreeg. Ze raakten hem. Die kleine bespiegelingen op het leven. Hij begon er bij te schilderen, etsen te drukken.

Werkman maakte deel uit van de Blauwe Schuit een Groningse uitgeverij die in de oorlog een blad drukte ter bemoediging, vooral van mensen die bezig waren in het verzet. Het verhaal bij 'De vertelling op de markt' is het verhaal van de Baalschem tov, de geestelijke leider van de chassidische beweging, die smorgensvroeg in een stad is aangekomen. De rabbi van die stad schijnt zijn grootste tegenstander te zijn. In het vroege morgenlicht loopt de Baalschem tov heen en weer over de markt. Een man die onderweg is, komt voorbij en 'de baal schem tov, (de meester van de goede naam)' begint spontaan met hem te praten en hem verhalen te vertellen.

Er komen anderen bij die ook luisteren naar wat deze vreemde leermeester te zeggen heeft. En zo, als vanzelf, verzamelt de Baalschem al *vertellend, luisterend*, mensen om zich heen om ze *de geheimenissen van het leven te openbaren...* En zo blijkt in het gezelschap op de markt is de Baalschem in gesprek gekomen met die ene rabbi die inmiddels zijn trouwste gesprekspartner is geworden.

Waar de geheimenissen van het leven worden gedeeld, gesprekken van hart tot hart, daar zo versta ik deze vertelling kort gezegd, kan de vrede geboren worden. Je hebt er wel een markt, en andere vreemde en vertrouwde mensen om te ontmoeten voor nodig. Ik stel me Johannes onze evangelist van vandaag graag voor als die verteller op de markt Hij doet niets liever dan dat: woorden delen die iets losmaken vrede en verbinding leggen, tussen mensen, de een en de ander...tussen de mens en God. Woorden verhalen deelt hij om zijn gemeente, volgelingen van Jezus dichterbij het geheimenis van hun leven brengen.

'In den beginne was het woord', zo schrijft hij. Hij vindt deze woorden in Gen 1. woorden zijn het die terug vragen. Naar waar het om begonnen is, terug naar de bron. Wat maakt mij tot mens? Wat is de grond van mijn leven?

Dat is geen vraag om in je eentje te beantwoorden zegt de Schrift. Daar heb je anderen bij nodig. Wij moeten het in onze tijd zelf doen. Ons leven maken, onszelf op de kaart in de schijnwerpers zetten. Dat geeft een bepaalde vrijheid die goed is dat je jezelf mag zijn, dat niet gedictieerd wordt wat jou tot mens maakt.

Maar het kan soms ook wel eens eenzame onderneming zijn.

Dat hebben de bijbelschrijvers goed gevoeld en vast ook herkend in hun dagen, zij reiken dan ook geen pasklare antwoorden aan.

de bijbel is geen zelfhulp boek, de grond onder jouw bestaan, zo zal de Schrift zeggen is een dialoog. Wat je in de bijbel krijgt aangereikt is een voortdurend gesprek. Een doorgaande dialoog tussen jou en de ander, jou en God. In de hoop dat je er meer mens van wordt, in de zin van : menselijker.

dichterbij waar het God om begonnen is; dat u en ik op het licht gericht blijven. dat we het niet opgeven te blijven zoeken naar herstel, verzoening, naar vrede, naar vonkjes van het licht in de ogen van de ander... hoe vreemd of vertrouwd die ander ook voor ons is.

“Het licht in wereld” zo noemt Johannes Jezus. Hij is die grond onder jouw bestaan. de mens die inbreekt in ons soms zo gesloten bestaan. Waarom ?

Om u, om jou te mij te ontmoeten...te verassen....

om die vonkjes van licht wakker te roepen....om jou te ontmoeten, juist daar waar je vastgelopen bent...waar het licht, je hoop, verwachtingen gedooft zijn...

In de persoon van Jezus wordt heel het bevrijdingsverhaal van de bijbel eigenlijk samengevat. Daarom heet hij ook Jezus, God bevrijdt...betekent dat. Want dat is wat er gebeurt met mensen in zijn nabijheid: dat Jezus de waarheid van hun leven aan het licht brengt..en hen daar niet om veroordeelt...niet wegstuurt of laat vallen...voor niemand gaat de deur dicht...In tegendeel! denk maar aan Zacheus, die tollenaar, die er buiten lag, aan tafel met Jezus is hij helemaal om. alles van z'n bestaan kwam aan het licht...en Zacheus.... hij gaat eindelijk leven...het goed maken...geen straf...maar ommekeer. Herstel, in plaats van opgaan in z'n eigen monoloog...krijgt hij vrienden...krijgt hij moed om in de dialoog te stappen .En zo gebeurt dat met veel meer mensen in Jezus nabijheid, dat de rafels en randen, maar ook hun hun mogelijkheden hun krachten en hun kwetsbaarheden...aan het licht worden gebracht. En daar kunnen we wel iets bij voorstellen, dan valt er iets van je schouders, als iemand je zo nabij is: je kent tot op het bot...en blijft zeggen: jij bent een kostbaar mens van God. In jou zit licht...dat stralen mag. Ik moet denken aan het verhaal van een gescheiden vader Die scheiding had iets gedaan met het vertrouwen van hun zonen...het was beschadigd het vertrouwen dat zij als kinderen in hun ouders hadden gehad. De scheiding had deze vader zo veel woede bezorgd. Dat hij zich er bij tijden helemaal in verloor. In zijn woede/ wanhoop begon hij alle foto albums te verscheuren waar hij en zijn ex opstonden, ook die van de tijd dat de kinderen nog klein waren. Jaren later kwam aan het licht dat een van de kinderen dat gezien had... en dat dit ook een van de redenen was dat hij weinig vertrouwen meer had in z'n vader. Wat kan ik doen om jouw vertrouwen weer te krijgen vroeg deze hem niet zo lang geleden? De jongen dacht er over na en zei toen: Ga die fotoboeken die je toen verscheurd hebt maar plakken. En daar is hij aan begonnen...een enorme klus...maar doordat hij dit werkelijk oppakt wordt er zoveel meer hersteld dan die fotoboeken alleen...er komt weer een gesprek op gang een echt gesprek waarin vertrouwen groeide tussen vader en zoon, maar ook tussen hem en zijn ex vrouw...want voor nieuwe afdrukken moest hij bij haar zijn... hij had bij de scheiding de boeken en zij de negatieven...gekregen...Dat kan gebeuren als er licht valt ook op de dingen die we liever niet aan het licht brengen...op rafels...op wat helemaal mis is gegaan...er is herstel mogelijk...in het delen, kan er iets nieuws beginnen worden..

Kerst brengt licht...of beter kerst brengt *aan het licht*. Overal om ons heen zien we dat zichtbaar worden, op allerelei manieren. Zo is op het Mercatorplein in Adam is Het fluisterhuis opgebouwd. Sinds maandag staat het daar: een klein huisje van hout een soort kinderspeelhuisje, op palen dat bestaat uit kozijnen, die helemaal zijn afgeschot. Als een nieuw soort adventskalender, brengt dit huisje op weg naar kerst langzaam de geheimen uit de buurt aan het licht. Het initiatief komt van een pionierende dominee en een kunstenaarscollectief. Want zeiden zij: zo doen wij recht aan kerst: kerst brengt ons leven aan het licht. Zij hebben dit heel concreet opgepakt, door in de buurt, in Adam West te vragen naar de verborgen verhalen....die te maken hebben met huiselijk geweld. Bij de verhalen die hen zijn toevertrouwd, hebben kunstenaars beelden gemaakt.

Van dat dicht getimmerde huis, is sinds maandag steeds een luik geopend...

en zo komen die verhalen en beelden aan het licht die tot nu toe verborgen waren.

En valt er nu voor het eerst licht op al die verborgen verhalen die kinderen, vrouwen, mannen in stille eenzaamheid, misschien al jaren of een leven lang met zich meedragen..

Kijk, daar herken ik dan ook iets in van die woorden van Johannes:

het licht schijnt in de duisternis...

Het breekt er doorheen...het legt het open, het kwetsbare.

en waar dat wordt opengelegd, kan iets nieuws beginnen...

Al was het maar dat mensen er met elkaar op het plein over gaan praten...

dat alleen al is het begin van een weg naar begrip voor de ander, oog voor het kwetsbare van een mens als jij.

Met kerst valt daar het licht op het kwetsbare, het breekbare, het kind in de kribbe, het licht, dat zich een weg zoekt...en dat licht dat verbindt...

In ieder van ons schuilt immers zo'n kwetsbaar verhaal.

In u jou en mij leeft ook dat kleine kwetsbare kind.

Maar mag het ook gezien worden? laten wij het aan het licht komen?

Ik hoop dat u en jij vandaag dan dit mee naar huis nemen van wat het Kerstkind eenmaal volwassen geworden liet merken:

Dat wat je ook van jouw leven aan het licht laat komen...

of het nu gaat om dingen in je werk, je relaties, je onzekerheid of wat voor rafels dan ook....het is nooit het einde, juist in het delen daarvan, maak je

een nieuw begin....het zal je vrijer maken als je niet hoeft te denken...dit moet ik maar in het verborgene houden...Wees maar niet bang...zegt de engel van kerst...

Het mag er zijn...

Het licht schijnt in de duisternis. En de duisternis heeft het licht niet overwonnen.

En zoals de maan het licht van de zon weerkaatst,

zo mogen wij mensen hier op aarde lichtdrager zijn van Gods licht in onze wereld... vonken van licht, van hoop in deze donkere wereld...

Mogen wij zelf dat licht verder dragen. Het laten schijnen op dat wat onzichtbaar is, wat klein en kwetsbaar is. In onszelf, in de ander die we ontmoeten; je collega, je vriend, vriendin, een vluchteling, een dakloze.

Wanneer dat lukt, dan wordt dat kwetsbare verhaal van Kerst werkelijk waar.

‘Jij mag lichtdrager zijn’, het zijn deze deze woorden die klinken aan het begin van onze dienst als een kind de kaarsen aansteekt, en atlijd weer raken ze me zo, omdat ik geloof dat ze precies vertellen waar het God om begonnen is met ons.

Laten we deze woorden bij wijze van kerstzegen:

wie naast ons zit een hand geven en deze woorden elkaar toezeggen ...

Jij mag lichtdrager zijn.

.....

Jij mag lichtdrager zijn en... je bent het ook!

Amen.